

Klecová lůžka v ústavech sociální péče téměř neexistují

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) nesouhlasí s tvrzením Mezinárodní organizace pro práva lidí s mentálním postižením, že jsou klienti v ústavech sociální péče zavíráni do klecí. MPSV řeší problematiku restriktivních opatření už od roku 2003 a v současné době už v ústavech sociální péče klecová lůžka téměř neexistují. Přesto se stále objevují nepravdivá vyjádření o situaci v ČR.

Celou situaci restriktivních opatření začalo MPSV řešit na základě zprávy CPT (Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání). Pracovníci MPSV nejdříve zjišťovali, jak je ošetřeno používání restriktivních opatření v jiných zemích EU. Zajímaly je také názory lidí z praxe a odborníků, kteří se zabývají zvládnutím agresivity a afektivních záchvatů klientů. V roce 2004 bylo v ČR celkem 654 klecových lůžek se sítí či mříží. Od té doby se situace podstatně změnila. **Například v ústavech sociální péče, které spadají přímo pod MPSV, není v současné době takové lůžko už ani jedno.** Nové statistické údaje budou k dispozici koncem letošního roku.

MPSV už dva roky pořádá výcvik pro pracovníky ústavů, jehož cílem je zvládnout klienta v agresi pomocí chvatů a slovní domluvy. Bez klecí a sedativ. MPSV informace o výcviku zveřejňuje na svých internetových stránkách, ale také pravidelně v odborném tisku. Bohužel některé organizace, které se na danou problematiku zaměřují, o této skutečnosti nevědí nebo nechtějí vědět.

MPSV řeší problematiku především prostřednictvím vzdělávání poskytovatelů a učí je, jak předcházet používání prostředků omezujících pohyb člověka (výše zmíněný výcvik). V rámci vzdělávání pořádá MPSV ve spolupráci s odborníky z Velké Británie a Nizozemska kurz pro odborníky z řad pracovníků sociálních služeb v ČR. Ti pak předávají získané znalosti a dovednosti pracovníkům v ústavech sociální péče.

Od května 2005 je účinná novela zákona o sociálním zabezpečení. Nová právní úprava mimo jiné ošetřuje také problematiku používání restriktivních opatření v ústavech sociální péče a domovech pro seniory, mezi které patří např. klecová lůžka opatřená mříží či sítí. Používání těchto opatření je možné pouze ve výjimečných případech, a to jen tehdy, pokud by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví samotného klienta nebo jiných osob. K použití opatření, které omezí pohyb uživatele služby, je vždy nezbytné vyjádření lékaře. Vedení ústavu musí v takových případech informovat zákonného zástupce klienta. Novela také zavedla povinnost evidovat tyto úkony.

Jak vyplývá z výše uvedeného, v ČR platí zákonem stanovená pravidla, která umožňují používání restriktivních opatření pouze ve výjimečných případech a pouze na dobu nezbytně nutnou. Není tedy pravda, že by Česká republika porušovala v tomto ohledu lidská práva.

Kromě toho MPSV v současné době připravuje „*Koncepci podpory transformace rezidenčních sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb*“.

Materiál předloží do 30. 6. 2006 vládě. Jeho cílem je **podpořit individualizovanou péči**, která bude vycházet ze skutečných možností a potřeb uživatelů ústavní sociální péče. Jedině taková péče maximálně omezí používání prostředků omezujících pohyb.

V souvislosti s touto problematikou vznikl i dokumentární film MPSV „*Bez klecí aneb dobrá praxe*“, který je k dispozici na webových stránkách ministerstva www.mpsv.cz v sekci „Sociální služby – problematika restriktivních opatření“.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2
Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz
www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, inspektoráty práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tloskov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.